

## LAKIALOITE 10/2001 vp

### Laki kuntalain 16 §:n muuttamisesta

#### *Eduskunnalle*

Väestörekisterikeskuksen mukaan Suomessa asui vuoden 1980 alussa noin 12 000 ulkomaalaista. Ulkomaalaisten määrä lisääntyi 1990-luvulla voimakkaasti ja vuoden 1999 lopussa ulkomaalaisia oli jo 87 680. Pohjoismaalaisia ulkomaalaisista oli vajaat 9 000. Muut suuremmat ryhmät olivat Venäjältä, Virosta, Somaliasta, Irakista, entisestä Neuvostoliitosta ja entisestä Jugoslaviasta.

Aiemmin Suomessa puhuttiin äidinkielenä lähes poikkeuksetta vain suomea ja ruotsia. Tilanne on kuitenkin viime vuosien aikana muuttunut, sillä nykyisellään maassamme asuu runsaasti ihmisiä, jotka puhuvat äidinkielenään jotakin muuta kieltä. Lainsäädäntöä on viime vuosina kehitetty mm. siten, että maahanmuuttajien asemaa on parannettu. Kielellisten vähemmistöjen asema kunnallisessa päätöksenteoksessa tulisi kuitenkin ottaa nykyistä paremmin huomioon.

Kuntalain 3 luvun 16 §:n 2 momentissa todetaan, että kaksikielisessä kunnassa asetetaan opetustoimen hallintoon erillinen toimielin kumpaakin kieliryhmää varten taikka yhteinen toimielin, joka jakaantuu kieliryhmiä varten jaostoihin. Toimielimen tai jaoston jäsenet on valittava asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä.

Säännöksen tarkoituksena on turvata suomen- ja ruotsinkielisten tasapuolinen edustus kaksikielisessä kunnassa. Muiden kuin suomen- ja ruotsinkielisten asemaa opetustoimen hallinnossa ei ole vastaavalla tavalla turvattu. Yksi-

kielisessä kunnassa myös muunkielinen voidaan valita opetustoimen toimielimiin, mutta kaksikielisessä kunnassa näin ei voida menetellä, koska toimielimiin ja niiden jaostoihin voidaan valita vain suomen- ja ruotsinkielisiä henkilöitä. Näin kaksikielisissä kunnissa monella kauankin Suomessa asuneella ja Suomen kansalaisuuden saaneella ja myös Suomessa syntyneellä, äidinkieltään muunkielisellä kuntalaisella ei ole tasavertaisia vaikutusmahdollisuuksia kotikuntansa asioihin. Kaksikielisessä kunnassa muiden kuin suomen- ja ruotsinkielisten osuus on usein yhtä merkittävä kuin yksikielisessä kunnassa. Tämän vuoksi myös näissä kunnissa tulisi olla mahdollisuus valita muunkielisiä henkilöitä opetustoimen toimielimiin. Suomen- ja ruotsinkielisten tasapuolista kohtelua ei saa kuitenkaan loukata.

Kuntalain 27 §:n mukaan valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti mm. valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin. Maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annettua lakia koskevassa hallituksen esityksessä todetaan mm., että kotoutunut maahanmuuttaja osallistuu suomalaisen yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään sen tasavertaisena jäsenenä, jota koskevat sekä yhteiskunnan jäsenen velvollisuudet että oikeudet.

Suomalaisesta perusopetuksesta ja kotoutumisprosessiin liittyvästä koulutuksesta vastaa useissa tapauksessa kunnan opetustoimi. Pienemmissä kunnissa sivistystoimen alaisuudessa voivat lisäksi olla vapaa-ajanpalvelut ja kansalaistoiminnan tukeminen. Opetustoimella on siksi merkittävä asema suvaitsevaisuuden, vastavuoroisuuden ja kulttuurisen moniarvoisuuden kehittämisessä. Erilaiset käsitykset mm. lasten hyvästä kasvatuksesta saattavat johtaa erimielisyyksiin ja epäluuloihin koulun, päiväko-

din ja kodin välillä puolin ja toisin. Lisäkeskustelua, tiedottamista ja koulutusta tarvitaan alkuperäisväestön ja maahanmuuttajien välille myös päätöksentekotasolla. Maahanmuuttajien mahdollisuus olla itse vaikuttamassa lautakuntien kautta näihin prosesseihin tulee turvata.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:*

## Laki

### kuntalain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
muutetaan 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun kuntalain (365/1995) 16 §:n 2 momentti seuraavasti:

#### 16 §

##### *Hallinnon järjestäminen ja johtosäännöt*

Kaksikielisessä kunnassa asetetaan opetustoimen hallintoon erillinen toimielin kumpaakin kieliryhmää varten taikka yhteinen toimielin, joka jakautuu kieliryhmiä varten jaostoihin. Toi-

mielimen tai jaoston jäsenet on valittava asianomaiseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä. Toimielimen tai jaoston jäseneksi voidaan valita myös muuhun kieliryhmään kuuluva, jos kunnan väestön kieliolosuhteet sitä edellyttävät.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta \_\_\_\_\_ .

Helsingissä 14 päivänä helmikuuta 2001

Kari Uotila /vas  
Lauri Oinonen /kesk  
Jaakko Laakso /vas  
Kimmo Kiljunen /sd  
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk  
Kaarina Dromberg /kok  
Risto Kuisma /rem  
Rakel Hiltunen /sd  
Mikko Elo /sd  
Lauri Kähkönen /sd

Klaus Bremer /r  
Matti Saarinen /sd  
Rauha-Maria Mertjärvi /vihr  
Juhani Sjöblom /kok  
Tuula Haatainen /sd  
Markku Markkula /kok  
Klaus Hellberg /sd  
Säde Tahvanainen /sd  
Susanna Rahkonen /sd  
Mauri Salo /kesk

Tapio Karjalainen /sd  
Håkan Nordman /r  
Katja Syvärinen /vas  
Jari Leppä /kesk  
Anneli Jäätteenmäki /kesk  
Pekka Vilkuna /kesk  
Toimi Kankaanniemi /skl  
Merikukka Forsius /vihr  
Anni Sinnemäki /vihr  
Iivo Polvi /vas  
Pertti Turtiainen /vas  
Esko-Juhani Tennilä /vas  
Unto Valpas /vas  
Pentti Tiusanen /vas  
Veijo Puhjo /vas  
Annika Lapintie /vas  
Mikko Immonen /vas  
Anne Huotari /vas  
Tarja Kautto /sd  
Jussi Ranta /sd  
Virpa Puisto /sd  
Tuija Brax /vihr  
Jouni Backman /sd  
Martti Tiuri /kok  
Mikko Kuoppa /vas  
Pia Viitanen /sd  
Outi Ojala /vas  
Leena Luhtanen /sd  
Kari Rajamäki /sd  
Saara Karhu /sd  
Susanna Huovinen /sd  
Reijo Kallio /sd  
Ulla Juurola /sd  
Raimo Mähönen /sd  
Kalevi Olin /sd  
Riitta Prusti /sd  
Pirkko Peltomo /sd  
Heli Paasio /sd  
Erkki Kanerva /sd  
Seppo Lahtela /kesk  
Hannes Manninen /kesk  
Juha Rehula /kesk  
Arto Seppälä /sd  
Aulis Ranta-Muotio /kesk  
Leena Rauhala /skl  
Ismo Seivästö /skl  
Pirjo-Riitta Antvuori /kok

Jukka Gustafsson /sd  
Jukka Vihriälä /kesk  
Kirsi Ojansuu /vihr  
Valto Koski /sd  
Liisa Jaakonsaari /sd  
Gunnar Jansson /r  
Kari Myllyniemi /kesk  
Kirsi Piha /kok  
Ulla Anttila /vihr  
Marja Tiura /kok  
Eero Lämsä /kesk  
Katri Komi /kesk  
Olli Nepponen /kok  
Markku Rossi /kesk  
Markku Laukkanen /kesk  
Esa Lahtela /sd  
Marjaana Koskinen /sd  
Harry Wallin /sd  
Hannu Aho /kesk  
Jouko Skinnari /sd  
Erkki Pulliainen /vihr  
Marjatta Vehkaoja /sd  
Pekka Kuosmanen /kok  
Seppo Kääriäinen /kesk  
Matti Vähänäkki /sd  
Petri Salo /kok  
Pertti Hemmilä /kok  
Marja-Leena Kemppainen /skl  
Timo Ihamäki /kok  
Juha Karpio /kok  
Jari Koskinen /kok  
Tero Mölsä /kesk  
Kari Kantalainen /kok  
Johannes Leppänen /kesk  
Matti Väistö /kesk  
Mirja Ryyänen /kesk  
Riitta Korhonen /kok  
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd  
Esko Kurvinen /kok  
Margareta Pietikäinen /r  
Ilkka Kanerva /kok  
Marjukka Karttunen-Raiskio /kok  
Jari Vilén /kok  
Kyösti Karjula /kesk  
Maria Kaisa Aula /kesk  
Raimo Vistbacka /ps  
Kari Kärkkäinen /skl

**LA 10/2001 vp — Kari Uotila /vas ym.**

Jouni Lehtimäki /kok  
Bjarne Kallis /skl  
Pertti Mäki-Hakola /kok  
Juha Korkea-aho /kesk

Irja Tulonen /kok  
Matti Huutola /vas  
Sirpa Pietikäinen /kok  
Olavi Ala-Nissilä /kesk